

Cuprins

Cuvânt introductiv la ediția a III-a (2012)	5
Cuvânt înainte la ediția a V-a (2016)	7
Abrevieri	9
Capitolul I. Noțiuni introductive privind dreptul comercial	11
Secțiunea I. Noțiunea, obiectul și definiția dreptului comercial	11
Secțiunea a II-a. Scurtă privire istorică asupra dreptului comercial	13
Secțiunea a III-a. Sistemele de reglementare a dreptului comercial	17
Secțiunea a IV-a. Izvoarele dreptului comercial	25
Secțiunea a V-a. Tendințele moderne ale dreptului comercial	30
Capitolul II. Întreprinderea – forma juridică de desfășurare a activității cu caracter profesional	34
Secțiunea I. Concepțiile privind întreprinderea	34
Secțiunea a II-a. Noțiunea și formele întreprinderii	36
Secțiunea a III-a. Întreprinderea economică (comercială) – forma juridică de desfășurare a activității comerciale	37
Secțiunea a IV-a. Întreprinderea civilă.....	39
Capitolul III. Comercianții – profesioniști ai întreprinderii economice (comerciale)	40
Secțiunea I. Concepțiile privind comercianții	40
Secțiunea a II-a. Noțiunea de profesionist comerciant	41
Secțiunea a III-a. Categoriile de profesioniști comercianți.....	42
Secțiunea a IV-a. Calitatea de profesionist comerciant.....	50
Secțiunea a V-a. Condițiile de exercitare a activității comerciale.....	55
Secțiunea a VI-a. Obligațiile profesioniștilor comercianți.....	69
Secțiunea a VII-a. Fondul de comerț.....	95
Secțiunea a VIII-a. Auxiliarii profesioniștilor comercianți	115
Capitolul IV. Societățile privind activitatea comercială (Legea nr. 31/1990)	118
Subcapitolul I. Noțiuni introductive.....	118
Secțiunea I. Scurtă privire asupra cauzelor care au determinat crearea societăților comerciale	118
Secțiunea a II-a. Originea și evoluția societăților comerciale	119
Secțiunea a III-a. Reglementarea juridică a societăților comerciale în România	121
Subcapitolul II. Regulile comune aplicabile oricărei societăți privind activitatea comercială	125
Secțiunea I. Noțiunea, elementele specifice și clasificarea societăților privind activitatea comercială	125
Subsecțiunea I. Noțiunea societății privind activitatea comercială.....	125

Subsecțiunea a II-a. Elementele specifice ale contractului de societate care se află la baza societății privind activitatea comercială	133
Subsecțiunea a III-a. Formele societății privind activitatea comercială și clasificarea lor.....	148
Secțiunea a II-a. Constituirea societăților privind activitatea comercială.....	153
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	153
Subsecțiunea a II-a. Actele constitutive ale societății privind activitatea comercială	154
Subsecțiunea a III-a. Formalitățile necesare constituirii societăților privind activitatea comercială	168
Subsecțiunea a IV-a. Regimul actelor juridice încheiate în cursul constituirii societății privind activitatea comercială	175
Subsecțiunea a V-a. Consecințele încălcării cerințelor legale de constituire a societății privind activitatea comercială.....	177
Subsecțiunea a VI-a. Înființarea sucursalelor și filialelor societății privind activitatea comercială	184
Subsecțiunea a VII-a. Personalitatea juridică a societății privind activitatea comercială	187
Secțiunea a III-a. Funcționarea societăților privind activitatea comercială.....	198
Subsecțiunea I. Considerații introductive.....	198
Subsecțiunea a II-a. Adunarea generală	200
Subsecțiunea a III-a. Administrarea și conducerea societăților privind activitatea comercială	214
Subsecțiunea a IV-a. Controlul gestiunii societăților privind activitatea comercială	235
Secțiunea a IV-a. Modificarea societăților privind activitatea comercială.....	240
Subsecțiunea I. Noțiunea modificării societății.....	240
Subsecțiunea a II-a. Condițiile generale ale modificării actului constitutiv al societății.....	241
Subsecțiunea a III-a. Principalele cazuri de modificare a societății privind activitatea comercială	246
Secțiunea a V-a. Dizolvarea și lichidarea societăților privind activitatea comercială	271
Subsecțiunea I. Considerații introductive.....	271
Subsecțiunea a II-a. Dizolvarea societăților privind activitatea comercială	272
Subsecțiunea a III-a. Lichidarea societăților privind activitatea comercială ...	281
Subcapitolul III. Regulile speciale aplicabile fiecărei forme de societate privind activitatea comercială	296
Secțiunea I. Societatea în nume colectiv	296
Subsecțiunea I. Noțiunea societății în nume colectiv	296
Subsecțiunea a II-a. Constituirea societății în nume colectiv	297
Subsecțiunea a III-a. Funcționarea societății în nume colectiv.....	299
Subsecțiunea a IV-a. Dizolvarea și lichidarea societății în nume colectiv	306
Secțiunea a II-a. Societatea în comandită simplă	307
Subsecțiunea I. Noțiunea societății în comandită simplă	307
Subsecțiunea a II-a. Constituirea societății în comandită simplă.....	308
Subsecțiunea a III-a. Funcționarea societății în comandită simplă	309

Subsecțiunea a IV-a. Dizolvarea și lichidarea societății în comandită simplă	312
Secțiunea a III-a. Societatea pe acțiuni	313
Subsecțiunea I. Noțiunea societății pe acțiuni	313
Subsecțiunea a II-a. Constituirea societății pe acțiuni	314
Subsecțiunea a III-a. Funcționarea societății pe acțiuni	323
Subsecțiunea a IV-a. Dizolvarea și lichidarea societății pe acțiuni	367
Secțiunea a IV-a. Societatea în comandită pe acțiuni	369
Subsecțiunea I. Noțiunea societății în comandită pe acțiuni	369
Subsecțiunea a II-a. Constituirea societății în comandită pe acțiuni	370
Subsecțiunea a III-a. Funcționarea societății în comandită pe acțiuni	371
Subsecțiunea a IV-a. Dizolvarea și lichidarea societății în comandită pe acțiuni	372
Secțiunea a V-a. Societatea cu răspundere limitată	373
Subsecțiunea I. Noțiunea societății cu răspundere limitată	373
Subsecțiunea a II-a. Constituirea societății cu răspundere limitată	375
Subsecțiunea a III-a. Funcționarea societății cu răspundere limitată	377
Subsecțiunea a IV-a. Dizolvarea și lichidarea societății cu răspundere limitată	396
Secțiunea a VI-a. Societatea europeană	398
Subsecțiunea I. Considerații generale	398
Subsecțiunea a II-a. Constituirea societății europene	398
Subsecțiunea a III-a. Funcționarea societății europene	399
Subsecțiunea a IV-a. Dizolvarea și lichidarea societății europene	400
Capitolul V. Grupurile de interes economic	401
Secțiunea I. Considerații introductive	401
Secțiunea a II-a. Grupul de interes economic (GIE)	401
Secțiunea a III-a. Grupurile europene de interes economic (GEIE)	407
Capitolul VI. Contractele privind activitatea comercială	409
Subcapitolul I. Noțiuni introductive	409
Secțiunea I. Considerații generale	409
Secțiunea a II-a. Definiția și caracteristicile contractelor privind activitatea comercială	410
Secțiunea a III-a. Regimul juridic al contractelor privind activitatea comercială	411
Subcapitolul II. Regulile formării și executării contractelor privind activitatea comercială	412
Secțiunea I. Regulile formării contractelor privind activitatea comercială	412
Subsecțiunea I. Principiul libertății contractuale	412
Subsecțiunea a II-a. Regulile generale ale încheierii contractelor privind activitatea comercială	417
Subsecțiunea a III-a. Regulile speciale privind încheierea contractelor prin mijloace electronice	428
Secțiunea a II-a. Regulile executării contractelor privind activitatea comercială	431
Subsecțiunea I. Considerații generale	431

Subsecțiunea a II-a. Principiile executării obligațiilor contractuale	432
Subsecțiunea a III-a. Plata	434
Secțiunea a III-a. Consecințele neexecutării obligațiilor din contractele privind activitatea comercială	441
Subsecțiunea I. Considerații generale	441
Subsecțiunea a II-a. Punerea în întârziere a debitorului	442
Subsecțiunea a III-a. Executarea silită în natură a obligațiilor	443
Subsecțiunea a IV-a. Rezoluțiunea și rezilierea contractului	446
Subsecțiunea a V-a. Răspunderea debitorului pentru nerespectarea obligațiilor contractuale (Răspunderea civilă contractuală)	449
Subcapitolul III. Contractele speciale	467
Secțiunea I. Contractul de vânzare	467
Subsecțiunea I. Noțiunea contractului de vânzare	467
Subsecțiunea a II-a. Condițiile de validitate a contractului de vânzare	469
Subsecțiunea a III-a. Condițiile de formă a contractului de vânzare	482
Subsecțiunea a IV-a. Efectele contractului de vânzare	483
Subsecțiunea a V-a. Reguli speciale privind anumite vânzări	501
Secțiunea a II-a. Contractul de furnizare	508
Subsecțiunea I. Considerații generale	508
Subsecțiunea a II-a. Noțiunea contractului de furnizare	508
Subsecțiunea a III-a. Condițiile de validitate a contractului de furnizare	510
Subsecțiunea a IV-a. Efectele contractului de furnizare	510
Subsecțiunea a V-a. Subcontractarea	511
Secțiunea a III-a. Contractul de report	512
Subsecțiunea I. Noțiunea contractului de report	512
Subsecțiunea a II-a. Condițiile contractului de report	513
Subsecțiunea a III-a. Efectele contractului de report	514
Subsecțiunea a IV-a. Lichidarea reportului	515
Secțiunea a IV-a. Contractul de antrepriză	515
Subsecțiunea I. Considerații generale	515
Subsecțiunea a II-a. Regulile generale ale contractului de antrepriză	516
Subsecțiunea a III-a. Regulile speciale privind contractul de antrepriză pentru lucrări de construcții	522
Secțiunea a V-a. Contractul de societate	525
Subsecțiunea I. Regulile generale privind contractul de societate	525
Subsecțiunea a II-a. Societatea simplă	528
Subsecțiunea a III-a. Societatea în participație	538
Secțiunea a VI-a. Contractul de mandat	543
Subsecțiunea I. Considerații generale	543
Subsecțiunea a II-a. Reprezentarea în actele juridice	544
Subsecțiunea a III-a. Noțiunea contractului de mandat și felurile mandatului	551
Subsecțiunea a IV-a. Contractul de mandat cu reprezentare	552
Subsecțiunea a V-a. Contractul de mandat fără reprezentare	559
Secțiunea a VII-a. Contractul de agenție	578
Subsecțiunea I. Considerații generale	578
Subsecțiunea a II-a. Noțiunea, caracterele și natura juridică a contractului de agenție	579

Subsecțiunea a III-a. Cuprinsul și forma contractului de agenție.....	581
Subsecțiunea a IV-a. Efectele contractului de agenție.....	583
Subsecțiunea a V-a. Încetarea contractului de agenție.....	588
Secțiunea a VIII-a. Contractul de intermediere.....	590
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	590
Subsecțiunea a II-a. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de intermediere.....	590
Subsecțiunea a III-a. Efectele contractului de intermediere.....	591
Secțiunea a IX-a. Contractul de leasing.....	592
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	592
Subsecțiunea a II-a. Operațiunile de leasing și contractul de leasing.....	593
Subsecțiunea a III-a. Noțiunea și formele contractului de leasing.....	596
Subsecțiunea a IV-a. Cuprinsul și forma contractului de leasing.....	600
Subsecțiunea a V-a. Încheierea contractului de leasing.....	603
Subsecțiunea a VI-a. Efectele contractului de leasing.....	604
Subsecțiunea a VII-a. Încetarea contractului de leasing.....	610
Secțiunea a X-a. Contractul de franciză.....	614
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	614
Subsecțiunea a II-a. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de franciză.....	616
Subsecțiunea a III-a. Cuprinsul și forma contractului de franciză.....	617
Subsecțiunea a IV-a. Încheierea contractului de franciză.....	620
Subsecțiunea a V-a. Efectele contractului de franciză.....	621
Subsecțiunea a VI-a. Încetarea contractului de franciză.....	624
Secțiunea a XI-a. Contractul de împrumut.....	625
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	625
Subsecțiunea a II-a. Împrumutul de folosință (comodatul).....	626
Subsecțiunea a III-a. Împrumutul de consumație.....	630
Secțiunea a XII-a. Contractul de cont curent.....	634
Subsecțiunea I. Noțiunea contractului de cont curent.....	634
Subsecțiunea a II-a. Efectele contractului de cont curent.....	635
Subsecțiunea a III-a. Încheierea contului.....	636
Subsecțiunea a IV-a. Încetarea contractului de cont curent.....	637
Secțiunea a XIII-a. Contractele bancare.....	638
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	638
Subsecțiunea a II-a. Contractul de cont bancar curent.....	638
Subsecțiunea a III-a. Contractul de depozit bancar.....	640
Subsecțiunea a IV-a. Contractul privind facilitatea de credit.....	641
Subsecțiunea a V-a. Contractul de închiriere a casetelor de valori.....	642
Capitolul VII. Titlurile de credit.....	643
Secțiunea I. Noțiunea și clasificarea titlurilor de credit.....	643
Secțiunea a II-a. Cambia.....	647
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	647
Subsecțiunea a II-a. Noțiunea și caracterele cambiei.....	648
Subsecțiunea a III-a. Funcțiile cambiei.....	651
Subsecțiunea a IV-a. Natura juridică a cambiei.....	653
Subsecțiunea a V-a. Condițiile cerute pentru valabilitatea cambiei.....	654

Subsecțiunea a VI-a. Transmiterea cambiei (girul).....	663
Subsecțiunea a VII-a. Acceptarea cambiei.....	668
Subsecțiunea a VIII-a. Avalul.....	673
Subsecțiunea a IX-a. Plata cambiei.....	676
Subsecțiunea a X-a. Consecințele neplății cambiei.....	680
Secțiunea a III-a. Biletul la ordin.....	692
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	692
Subsecțiunea a II-a. Noțiunea și caracterele biletului la ordin.....	692
Subsecțiunea a III-a. Condițiile de formă ale biletului la ordin.....	693
Subsecțiunea a IV-a. Principiile aplicabile girului, avalului și plății biletului la ordin.....	694
Secțiunea a IV-a. Cecul.....	696
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	696
Subsecțiunea a II-a. Noțiunea și caracterele cecului.....	696
Subsecțiunea a III-a. Premisele emiterii cecului.....	697
Subsecțiunea a IV-a. Condițiile de valabilitate a cecului.....	698
Subsecțiunea a V-a. Transmiterea cecului.....	699
Subsecțiunea a VI-a. Avalul cecului.....	700
Subsecțiunea a VII-a. Plata cecului.....	701
Subsecțiunea a VIII-a. Diferite feluri de cecuri.....	703
Capitolul VIII. Procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.....	705
Subcapitolul I. Noțiuni introductive privind tratamentul legal aplicat comercianților în dificultate.....	705
Secțiunea I. Activitatea comercială și dificultățile sale.....	705
Secțiunea a II-a. Evoluția concepțiilor privind tratamentul comercianților în dificultate.....	706
Secțiunea a III-a. Reglementarea tratamentului aplicat comercianților în dificultate în România.....	708
Subcapitolul II. Domeniul de reglementare și principiile fundamentale ale procedurilor de prevenire a insolvenței și de insolvență.....	713
Secțiunea I. Domeniul de reglementare al procedurilor de preinsolvență și de insolvență.....	713
Secțiunea a II-a. Principiile fundamentale ale procedurilor de prevenire a insolvenței și de insolvență.....	714
Subcapitolul III. Procedurile de prevenire a insolvenței.....	715
Secțiunea I. Reguli generale.....	715
Secțiunea a II-a. Mandatul ad-hoc.....	717
Subsecțiunea I. Noțiunea mandatului ad-hoc.....	717
Subsecțiunea a II-a. Conținutul mandatului ad-hoc.....	717
Subsecțiunea a III-a. Procedura de numire a mandatarului ad-hoc.....	717
Subsecțiunea a IV-a. Încetarea mandatului ad-hoc.....	718
Secțiunea a III-a. Concordatul preventiv.....	718
Subsecțiunea I. Noțiunea concordatului preventiv.....	718
Subsecțiunea a II-a. Participanții la procedura concordatului preventiv.....	719
Subsecțiunea a III-a. Deschiderea procedurii și oferta de concordat preventiv.....	720

Subsecțiunea a IV-a. Încheierea, votarea și omologarea concordatului preventiv	721
Subsecțiunea a V-a. Închiderea procedurii concordatului preventiv	723
Subcapitolul IV. Procedura insolvenței. Reguli generale	724
Secțiunea I. Noțiunea și caracterele procedurii insolvenței	724
Subsecțiunea I. Noțiunea procedurii insolvenței	724
Subsecțiunea a II-a. Caracterele procedurii insolvenței	726
Secțiunea a II-a. Condițiile aplicării procedurii insolvenței	727
Subsecțiunea I. Considerații generale	727
Subsecțiunea a II-a. Debitorul să facă parte din categoriile de persoane cărora li se aplică procedura insolvenței	727
Subsecțiunea a III-a. Insolvența debitorului	734
Secțiunea a III-a. Participanții la procedura insolvenței	740
Subsecțiunea I. Considerații generale	740
Subsecțiunea a II-a. Organele care aplică procedura insolvenței	741
Subsecțiunea a III-a. Alți participanți la procedura insolvenței	754
Secțiunea a IV-a. Conținutul și desfășurarea procedurii insolvenței	760
Subsecțiunea I. Considerații generale	760
Subsecțiunea a II-a. Cererile introductive	760
Subsecțiunea a III-a. Deschiderea procedurii insolvenței și efectele deschiderii procedurii	769
Subsecțiunea a IV-a. Regimul actelor juridice anterioare deschiderii procedurii	777
Subsecțiunea a V-a. Primele măsuri	786
Subsecțiunea a VI-a. Procedura reorganizării judiciare	793
Subsecțiunea a VII-a. Procedura falimentului	802
Subsecțiunea a VIII-a. Răspunderea pentru intrarea în insolvență a debitorului persoană juridică	813
Subsecțiunea a IX-a. Închiderea procedurii insolvenței	820
Subsecțiunea a X-a. Cheltuielile procedurii insolvenței	824
Subcapitolul V. Reguli speciale privind procedura insolvenței	824
Secțiunea I. Reguli privind insolvența grupului de societăți	824
Subsecțiunea I. Considerații generale	824
Subsecțiunea a II-a. Participanții la procedură	825
Subsecțiunea a III-a. Deschiderea procedurilor	826
Subsecțiunea a IV-a. Măsuri procedurale	827
Secțiunea a II-a. Reguli privind falimentul instituțiilor de credit	828
Subsecțiunea I. Considerații generale	828
Subsecțiunea a II-a. Participanții la procedură	828
Subsecțiunea a III-a. Deschiderea procedurii și efectele acesteia	830
Subsecțiunea a IV-a. Tranzacțiile privind cumpărarea de active și asumarea de pasive	832
Subsecțiunea a V-a. Distribuirea sumelor realizate în urma lichidării bunurilor și drepturilor din averea instituției de credit debitoare	833
Subsecțiunea a VI-a. Răspunderea organelor de conducere, a cenzorilor și a personalului de execuție sau cu atribuții de control din instituția de credit ajunsă în faliment	834
Subsecțiunea a VII-a. Închiderea procedurii	835

Secțiunea a III-a. Reguli privind falimentul societăților de asigurare și reasigurare	835
Subsecțiunea I. Considerații generale.....	835
Subsecțiunea a II-a. Participanții la procedura falimentului	836
Subsecțiunea a III-a. Deschiderea procedurii și efectele acesteia.....	838
Subsecțiunea a IV-a. Lichidarea bunurilor și a drepturilor din averea debitorului	841
Subsecțiunea a V-a. Plata creditorilor de asigurări	842
Subsecțiunea a VI-a. Răspunderea organelor de conducere.....	842
Subsecțiunea a VII-a. Închiderea procedurii	844

Prof. univ. dr. STANCIU D. CĂRPENARU

TRATAT DE DREPT COMERCIAL ROMÂN

Ediția a V-a, actualizată

Universul Juridic
București
-2016-

CUVÂNT INTRODUCATIV LA EDIȚIA A III-A (2012)

Lucrarea *Tratat de drept comercial român*, ediția a III-a, reprezintă punctul de vedere al autorului privind statutul juridic al dreptului comercial, în condițiile noului Cod civil.

Noutatea esențială adusă de Codul civil din 2009 o constituie reformarea sistemului de reglementare a raporturilor de drept privat; sistemul dualist, bazat pe Codul civil și pe Codul comercial, a fost înlocuit cu sistemul unitar, întemeiat pe Codul civil.

În concepția autorilor proiectului Codului civil, reputați specialiști în domeniul dreptului civil, reglementarea unitară a raporturilor de drept privat are ca semnificație „civilizarea” raporturilor juridice comerciale și, implicit, dispariția dreptului comercial.

Pentru a elimina orice dubii asupra acestei concepții, reglementarea Codului civil evită folosirea oricărei noțiuni care ar aminti de raporturile juridice comerciale (fapte de comerț, comerciant etc.), iar legea de punere în aplicare a Codului civil vânează și suprimă orice dispoziție din actele normative în vigoare, care se referă la raporturile comerciale.

În opinia noastră, reglementarea unitară a raporturilor de drept privat, realizată de Codul civil, nu înseamnă dispariția dreptului comercial, ci numai o schimbare a fundamentelor dreptului comercial.

În trecut, în sistemul dualist, delimitarea raporturilor comerciale de raporturile civile se realiza pe baza conceptului de fapte de comerț și a celui de comerciant (art. 3 și 7 C. com.).

În prezent, în sistemul unitar, delimitarea raporturilor comerciale de cele civile are la bază conceptul de întreprindere și cel de profesionist (art. 3 C. civ.).

Opinia privind existența în continuare a dreptului comercial, pe care o susținem, se întemeiază pe interpretarea dispozițiilor Codului civil și ale legii de punere în aplicare a Codului civil, precum și pe faptele petrecute în istoria dreptului comercial, de la noi și din alte țări europene.

Art. 3 C. civ. prevede că dispozițiile Codului civil se aplică și raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil.

Sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere, iar prin exploatarea unei întreprinderi se înțelege exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ.

Cum se poate observa, în concepția Codului civil, desfășurarea unei activități organizate și sistematizate califică această activitate ca având caracter profesional, iar persoana care o realizează are calitatea de profesionist. Deci, exploatarea unei întreprinderi constituie forma juridică de desfășurare a oricărei activități cu caracter profesional.

Definiția dată de Codul civil exploatării unei întreprinderi și, implicit, întreprinderii are un caracter general; ea privește orice activitate indiferent de natura acestei activități și scopul acesteia.

Considerăm că, în caracterizarea unei întreprinderi, trebuie avut în vedere obiectul de activitate și scopul acestei activități.

Desfășurarea unei activități economice în scopul obținerii unui profit definește caracteristicile activității comerciale. Aceasta înseamnă că o întreprindere al cărei obiect este activitatea economică, desfășurată în scopul obținerii unui profit este o întreprindere economică (comercială) și, dimpotrivă, întreprinderea al cărei obiect este neeconomic și nu urmărește obținerea profitului este o întreprindere civilă.

Art. 3 alin. (2) C. civ. prevede că persoana care exploatează o întreprindere are calitatea de profesionist.

Având în vedere că întreprinderea poate fi o întreprindere economică (comercială) sau o întreprindere civilă, profesionistul care exploatează o întreprindere economică (comercială) are calitatea de comerciant. În acest sens, art. 8 din legea de punere în aplicare a Codului civil prevede că noțiunea de profesionist prevăzută la art. 3 C. civ. include categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum și orice alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a Codului civil.

Exploatarea unei întreprinderi economice (comerciale) de către profesionistul comerciant implică săvârșirea unor acte juridice, fapte juridice și operațiuni economice.

Întrucât privesc o întreprindere economică (comercială), aceste acte juridice, fapte juridice și operațiuni economice pot fi calificate drept acte juridice comerciale. Regimul juridic al acestor acte este cel prevăzut de Codul civil și legile speciale.

Raporturile juridice generate de actele juridice comerciale sunt raporturi juridice comerciale [art. 2557 alin. (2) C. civ.]. Pe cale de consecință, litigiile izvorâte din actele juridice comerciale sunt litigii comerciale.

În lucrarea de față, instituțiile clasice ale dreptului comercial sunt analizate, având în vedere noile fundamente ale dreptului comercial, consacrate de Codul civil: instituția întreprinderii, ca forma juridică de desfășurare a activității cu caracter profesional; instituția comercianților, ca profesioniști ai întreprinderii economice (comerciale); instituția societăților comerciale; instituția contractelor privind activitatea comercială; instituția titlurilor de credit și instituția procedurii insolvenței.

Publicând această lucrare, am dorit să ofer celor interesați premisele unei dezbateri științifice privind destinul dreptului comercial, în condițiile noului Cod civil.

Autorul

București, 30 aprilie 2012

CUVÂNT ÎNAINTE LA EDIȚIA A V-A (2016)

Așa cum se cunoaște, la un an de la adoptarea noului Cod civil, în 2010, am exprimat opinia că sistemul monist, constând în reglementarea unitară a regimului juridic al obligațiilor, consacrat de Codul civil, impune o reconsiderare a bazelor fundamentale ale dreptului comercial.

În trecut, în condițiile sistemului dualist, bazat pe Codul comercial și Codul civil, delimitarea raporturilor comerciale de cele civile se realiza în temeiul conceptului de fapte de comerț și a celui de comerciant (art. 3 și 7 C. com.).

În prezent, în condițiile sistemului monist, consacrat de Codul civil, delimitarea raporturilor comerciale de raporturile civile se realizează pe baza conceptului de întreprindere și a celui de profesionist (art. 3 C. civ.).

Deci, sub imperiul sistemului monist, adoptat de Codul civil, există, în continuare, raporturi juridice comerciale și, pe cale de consecință, dreptul comercial, dar bazat pe noile fundamentale reglementate de Codul civil.

Adoptarea de către noul Cod civil a sistemului monist de reglementare a raporturilor juridice de drept privat a determinat o schimbare, sub aspect normativ, în privința izvoarelor dreptului comercial și, implicit, a statutului dreptului comercial.

În trecut, raporturile comerciale erau reglementate de Codul comercial, iar în subsidiar de Codul civil (art. 1 C. com.).

În prezent, raporturile comerciale, îndeosebi cele obligaționale, sunt guvernate de Codul civil (art. 2 C. civ.), precum și de legile speciale.

Această schimbare privind izvoarele dreptului comercial, consecință a sistemului monist, a determinat, la rândul său, o modificare a statutului dreptului comercial, în cadrul sistemului dreptului român.

Dacă, în trecut, potrivit criteriilor tradiționale de împărțire a normelor juridice în ramuri de drept, dreptul comercial reprezenta o ramură de drept, distinctă de ramura dreptului civil, în prezent, dreptul comercial constituie, potrivit aceluiași criterii, o subramură a dreptului civil.

Esențial în problema existenței, în continuare, a dreptului comercial este că materia dreptului comercial răspunde nevoii de cunoaștere a reglementării legale privind raporturile juridice care se stabilesc în domeniul activității economice (comerciale).

În condițiile unei adevărate „explozii legislative”, pe plan intern și comunitar, amploarea și importanța normelor juridice care reglementează organizarea și desfășurarea activității economice (comerciale), cuprinse, mai ales, în legile speciale, impun ca această reglementare legală să fie cercetată în cadrul unei discipline juridice distincte, dreptul comercial.

Această ediție a **Tratatului de drept comercial român** reprezintă o variantă „la zi” și actualizată, a ediției a IV-a, publicată în 2014.

Au fost avute în vedere modificările aduse actelor normative în vigoare privind protecția consumatorilor, înregistrările în registrul comerțului, concurenței etc.

Analizele problemelor abordate au fost completate cu noi informații bibliografice, de doctrină și jurisprudență.

Am credința că și această lucrare va fi folositoare celor interesați de cunoașterea reglementărilor legale privind activitatea comercială: studenți, masteranzi, cercetători științifici și practicieni ai dreptului.

Autorul

București,
30 martie 2016

La elaborarea prezentei lucrări s-au avut în vedere legislația, doctrina și jurisprudența publicate până la data de 15 aprilie 2016.

ABREVIERI

alin.	= alineat
art.	= articol
C.A.	= Curtea de Apel
C.A.B.	= Curtea de Apel București
Cas.	= Înalta Curte de Casație și Justiție a României
C. civ.	= Codul civil
C. com.	= Codul comercial
C. fam.	= Codul familiei
civ.	= civilă (despre secție/sentință/decizie)
col. civ.	= colegiul civil
com.	= comercială
cont. adm. și fisc.	= contencios administrativ și fiscal
C. pr. civ.	= Codul de procedură civilă
C. pr. fisc.	= Codul de procedură fiscală
C.S.J.	= Curtea Supremă de Justiție
Curierul Judiciar	= revista „Curierul judiciar”
dec.	= decizia
Dec.	= Decizia Curții Constituționale
Dreptul	= revista „Dreptul”
ed.	= ediție
Ed.	= Editura
H.G.	= Hotărârea Guvernului României
<i>ibidem</i>	= în același loc (în aceeași lucrare)
<i>idem</i>	= aceeași referință (același autor)
<i>infra</i>	= mai jos (dedesubt)
Î.C.C.J.	= Înalta Curte de Casație și Justiție
Juridica	= revista „Juridica”
lit.	= litera
M. Of.	= Monitorul Oficial al României, partea I
n.n.	= nota noastră (a autorului)
nr.	= numărul
O.G.	= Ordonanța Guvernului României
<i>op. cit.</i>	= opera citată
O.U.G.	= Ordonanța de urgență a Guvernului României
p.	= pagina
PR	= „Pandectele române” – repertoriu de doctrină, jurisprudență și legislație
pct.	= punctul
RDC	= „Revista de drept comercial”
RRDA	= „Revista română de drept al afacerilor”
sent.	= sentința
s.	= secția (a tribunalului/curții de apel)
s.u.	= secțiile unite
<i>supra</i>	= mai sus (deasupra)
T.(M.)B.	= Tribunalul (municipiului) București
TS	= Tribunalul Suprem
Tribuna economică	= revista „Tribuna economică”
urm.	= următoarele
vol.	= volumul

CAPITOLUL I

NOȚIUNI INTRODUCTIVE

PRIVIND DREPTUL COMERCIAL

Secțiunea I

Noțiunea, obiectul și definiția dreptului comercial

1. Noțiunea dreptului comercial. Denumirea *drept comercial* sugerează ideea că dreptul comercial constituie un ansamblu de norme juridice care reglementează comerțul. Această idee este în mare măsură corectă. Dar, pentru a fi pe deplin înțeleasă noțiunea dreptului comercial este necesar să precizăm noțiunea de comerț.

Noțiunea de comerț este folosită în mai multe sensuri: etimologic, economic și juridic¹.

În sens *etimologic*, expresia de comerț provine din cuvântul latinesc *commercium*, care la rândul-i reprezintă o juxtapunere a cuvintelor *cum și merx*, ceea ce înseamnă „cu marfă”². Deci, comerțul ar consta în operațiuni cu mărfuri.

În sens *economic*, comerțul este definit ca o activitate al cărei scop este schimbul și circulația mărfurilor de la producători la consumatori. Deci, comerțul ar consta în operațiunile cuprinse în intervalul dintre momentul producerii mărfurilor și intrării lor în circulație până în momentul ajungerii acestora la consumatori. Aceste operațiuni sunt realizate de comercianți, cunoscuți și sub denumirea de negustori, care sunt agenți economici diferiți de producătorii mărfurilor. Folosind această accepțiune a noțiunii de comerț, care este și cea uzuală, dreptul comercial ar putea fi definit ca totalitatea normelor juridice privind interpunerea și circulația mărfurilor de la producători la consumatori.

În sens *juridic*, noțiunea de comerț are un conținut mai larg decât cel al noțiunii definite în sens economic. Ea cuprinde nu numai operațiunile de interpunere și circulație a mărfurilor, pe care le realizează negustorii, ci și operațiunile de producere a mărfurilor, pe care le efectuează fabricanții, precum și executarea de lucrări și prestarea de servicii, pe care le realizează antreprenorii, respectiv prestatorii de servicii sau, în general, întreprinzătorii.

Având în vedere accepțiunea juridică a noțiunii de comerț, care trebuie reținută, dreptul comercial are o sferă mai cuprinzătoare; el reglementează activitățile de producere și circulație (distribuție) a mărfurilor, executarea de lucrări și prestarea de servicii³.

Definirea noțiunii dreptului comercial prin folosirea sensului juridic al noțiunii de comerț se întemeiază pe dispozițiile legale.

¹ A se vedea G. Ripert, R. Roblot, *Traite de droit commercial*, vol. I, 18ème édition, LGDJ, Paris, 2001, p. 1.

² În limba latină, *merx* înseamnă marfă, iar *cum* înseamnă cu.

³ A se vedea D. Gălășescu-Pyk, *Drept comercial*, București, 1948, p. 62. A se vedea și M. de Juglart, B. Ippolito, *Cours de droit commercial*, vol. I, Ed. Montchrestien, Paris, 1978, p. 5.